

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОГО РЕСПУБЛИКИ

Кенгеш

Сёз миллет проектле къалай толтурулгъанларыны юсюнден баргъанды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** РФ-ни Правительство-сюн Председателини орунбасары **Марат Хуснуллин** бардырған кенгеше видео амал бла къатышганды. Анда сёз миллет эмда федерал проектле къалай толтурулгъанларыны юсюнден баргъанды. Инфраструктура проектле бирде ача эмда казначей кредитле къалай къоратылгъанларына эс бургулганды.

Къабарты-Малкарда «Шендаго школ» федерал проектле көре 9 мектеп ишлене турады, школда окутууну иленирилуу программасына тийишлиликде уа 13 мектепте тынгылы ремонт этиллиди. СКФО-ну айнытуну программасыны хайрында 2 проект жашауда бардырлады: Минги тауну тийресинде Азай таладан Элбрус элде дери кир суула кетерча ыз жангыртылады эмда Тырныаузда сууну тазалауу объект ишлене турады.

Эплени хар жаны бла да айнытуну программасына көре Псыурейде бла Элбрусда маданий июлене. Шахдада спорт мекимла-ны къурулушлары бардыла. Аны бла бирге жер-жерде, битре узундуклары 6 километрге асам болгъан 8 жол мардага келтириле турады. Шахдада ырахат болум къурууну проектине көре Быйыл 31 жамаут жерни бла 7 арабын Элбрус элде дери кир суула кетерча ыз жангыртылады эмда Тырныаузда сууну тазалауу объект ишлене турады.

«Тынгылы къорыкъсуу жол» проектле көре 27 объект, ол санда Нальчикде 8 объект, ишлене турадыла. «Маданият» миллет проектте тийишлиликде уа Октябрьское, Малкада бла Сармаковода Маданият июлене тынгылы ремонт этилиди. Инфраструктура проект чеклеринде Басханда суу ызын тартыу андан ары бардырлады. Биогендикте илениле къызыла турадыла, быргылыны жалгъуа эмда салуу жумушла тындырылды, къурулуш керекле бла оборудование алынадыла.

«Башында сагъынлган битеу жумушла Президентибиз Владимир Путини айтахны бла башланган миллет проектлеге кирген ишлене жаланда бир кесидиле. Аланы къолга алгъаны бери да биз Россияни Правительствосуу бла бирге ишленуу чюкюндери баробыз, – деп жазганды КъМР-ни Башчысы Казбек Коков телеграм-каналында.

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков РФ-ни Правительство-сюн Председателини орунбасары Марат Хуснуллин биле кенгеше видеомарна къатышганды.

Жыйылыу

Билим беруу жаны бла соруулагъа аслам эс бурулгъанды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** билим беруу соруула жаны бла кенгеш бардырганды. Анда КъМР-ни Правительство-сюн Председатели **Мусукланы Алий**, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Козаков**, КъМР-ни Правительство-сюн Председателини орунбасары **Марат Хубиев**, КъМР-ни Жарыкъландыруу министрствосуу Башка ведомстволары бла байланыштылуу ишлеулерни жалчытылынганды, право нызам сакълау, саулык сакълау, сувзыны, видео бла къарауну, токуу жалчытан ведомстволары бла.

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков билим беруу соруула жаны бла кенгеш бардырганды. Анда КъМР-ни Правительство-сюн Председатели Мусукланы Алий, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Козаков, КъМР-ни Правительство-сюн Председателини орунбасары Марат Хубиев, КъМР-ни Жарыкъландыруу министрствосуу Башка ведомстволары бла байланыштылуу ишлеулерни жалчытылынганды.

Кенгеше сёз регионну къырал эсеп аттестациясы – ЕГЭ-ни бла ОГЭ-ни – бардырылууна хазырлыгыны юсюнден баргъанды. КъМР-ни Жарыкъландыруу министрствосуу экзаменлени бардырылыкъ жерлери эм заманлары, экзамен комиссияла, экзаменлени бардырырча специалтислени ююретуу бла байланыштылуу башка соруулагъа къарганды. КъМР-ни Жарыкъландыруу министрствосуу башка ведомстволары бла байланыштылуу ишлеулерни жалчытылынганды, право нызам сакълау, саулык сакълау, сувзыны, видео бла къарауну, токуу жалчытан ведомстволары бла.

Шагърейлендириу

Регионну чечки управлениясына жангы тамата салынганды

Россияни ФСБ-сыны Чечки службасыны башчысы орунбасары генерал-лейтенант Владимир Николаевич Стрельцов Россияни ФСБ-сыны Къабарты-Малкар Республикада Чечки управлениясыны жангы таматасы бла шагърейлендириди. Ол къуллукъга Россия Федерацияни Президентини Указы бла **Игорь Валерьевич Семериков** салынганды.

«Къабарты-Малкарны онучуу Игорь Валерьевич Семериковну да къуллукъга салынганы бла алгъышшагъанда эмда Россияге бек магъаналы болгъан къуллукънда жетишилме тежеди. Аны юсюнден бизге КъМР-ни Башчысыны бла Правительство-сюн пресс-службасы билдиргенди.

Чылык этип турган генерал-майор Андрей Леонидович Павлова бет жарыкълы къуллукъ этгени эмда бирге ишленуу къыйматлы къурагъаны ючюн жюкюр ыразлыгъыны билдиргенди.

Саулык

Излемлеге келиширча

Тырныаузуно поликлиникасы 1982 жылда ишленгенди. Андан бери анга тынгылы ремонт этилгенди. Ол себеден биринчи медицина болушук тапдырған учреждение иги да толтураганды. Аны бла бирге иги къурамы жангы излемлеге медицина иги кесек заманы ишчилени, саусууланы да жуучганды. Ол себеден жуучкъ заманда объектге «Саулык сакълауу биринчи болушук тапдырған бёлюмюм жангыртыу» регион программага көре мадар этиллиди.

Парламент

Жаш адамланы айнытыр муратга

Министр республикада билим беруу системада жаш адамны не жаны бла да айнытырча, билимни, сынамлы устаны хазырлауу башка бурулганды.

«Улуу» каникуланы алпанда Башчыда кенгеше сабийлени саулыкларын коюндериу жайгы кампанияга хазырлыккыны соруу- бюджетден ремонт этиле турады. Ала Тырныау- зуда, Псынадаха, Кременчур-Константиновское эм Анзорей элдеде школга дери билим берген махемеледи.

«Улуу» каникуланы алпанда Башчыда кенгеше сабийлени саулыкларын коюндериу жайгы кампанияга хазырлыккыны соруу- бюджетден ремонт этиле турады. Ала Тырныау- зуда, Псынадаха, Кременчур-Константиновское эм Анзорей элдеде школга дери билим берген махемеледи.

Мадар

Суу ызла тапландырыладыла

Тырныаузда таза суу бла жалчытан объектлени ишлеу эмда жангыртыу ишле андан ары бардырыла- дыла. Битеуда төрт ыз (7 километр) жангыртылыкъы эмда эки къуоу жарыштырылыкъыды. Аланы барысы эс- да 32,9 миллион сом къоратылыкъыды. Аны «Элени хар жаны бла да айнытуу» къырал программаны чеклеринде берилгенди, анга республиканы бюджеттен да бир аз къошхандыла.

«Суу бла жалчытыу ыз 1980 жылдан бери хайырла- нылды. Энди ол 85 проценте тозураганды. Шендиз суу Тырныаузуно бар районнара да берилди, алай быргыла асыры эскиден, ыныкъ сайын бузукълык болмай къалмады. Алайда мадар этер ючюн а, битеу шахарда сууну тынрға тоашер», – дегенди шахарны администрациясыны башчысы орунбасары Геки- ланы Фарзат.

Курданланы Сулейман

Ремонт ишлени кезюнде поликлиника- ны ичи кенг, жарыкъ болууча мадар этиллиди.

Биогендикде анда тоу чыкъгъаны, инженер ызланы эм жылуу барган быргы- ланы алышты бошгандыла. Шендиз ичи къабаргъаларын сортоуп ююрешиле.

Объектлени келим жаны ахырына хайыр- лангъа бериле белгилениди.

«Бу ахча уа билим беруу программаланы бийик даражада бардырырча, инфраструктураны иги- лендирирге, учрежде- нилени миллион жан- гыртырча, системаны саулай айнытырча же- теги, – деп белгилегенди министр.

Дохладада, орта про- фессионал эм къошакъ билим берууну болум- ларыны юсюлеринде тынгылы айтылганды. Аслам эс школаны тын- гыты жангыртыу жумуш- лага бурулганды. Анзор Килишбевчи, школга дери билим берууну юсюнден айта, ахыр жыл- лада къарал учреждени- ги бла бирге эчки мелле- да къурагъанларын бил- диргенди. Алай сабийли сатла севгиле, ала билим беруу систематга синдирилгенди. Алай бла биогендикде респу- бликада школга дери би-

лим беруу учрежденила керекли тенги бардыла. 2023-2024 жыллада 19 школну къурулушун бо- шаргъа негда жангыртыу ишледен соруа хайырла- нырча бериле белгиле- ниди. Алада барысында да бирге 11,9 минг окуу- чуга жер къуарлыккъды. Аланы арасында Элбрус районда Терс-Кюлда школ битидирлиг, хайыр- лангъа берилди. Анда 150 сабийге жер барды.

Жангы мекяланы иш- летиуу бла бирге школаны тынгылы жангыртыу ише эчки мадъана берилди. Ол «КъМР-де школ систе- маны жангыртыу» регион программаны чеклеринде бардырлады. 2022-2023 жыллада 60 мекям тап- ландырылыкъыды, ол санда быйтыр – 40 школ. Қурулуш ишле бла бирге

уа окуутуда керекли зат- ла да сатып алырча онг барды. Быйыл 13 школну тынгылы жангыртырча белгилениди.

КъМР-ни Башчысыны буйрукълыны тийишли- киде, «КъМР-де школ- га дери билим беруу системаны тынгылы жан- гыртыу» регион проект жарашдырылганды. Аны чеклеринде уа 203 сабий сэдны мекямы тап- ландырылыкъыды. Ол санда быйыл төртосу.

Школланы спорт зал- ларыны болумларын игилендириу ишлеге да эчки эс бурулды. Бый- тыр берилим жангыртыл- ганды, 11 школга уа керекли спорт инвентарь келтирилгенди. 2025 жылда дери 20 спорт майдан къуарлыккъыды, 9 спорт зал жангыртыл- лыкъыды, 8 спорт клуб

Жазылыу-2024

Газет – къыраллыгъыбызны бир белгиси

«Заман» миллетибизни жангы газетиди. Ол халкыны къыраллыгъыны бир белгисиди. Аны беттеринде малкар халкыны маданияты, тарыхыны, биогенио хашаууну, айтжылык адаларыны, жетишиленини эмда жасыулары оюсонде басамалган материалны сиз бир башка изданида тобыллык тоюлосыз. Эсимизе салмайкы, 2024 жылкы эчкини жарымы 6 айына газетте жазылуу Россияни пошта блямондеринде биринчи апрельде бери бардыр- лады. Аны багысы 897 сом бла 9% каденди.

Онлай амалы хайырлана, издани- ызгызга жазылакъ дегене бу адрес- ни <https://podpiska.pochta.ru/press/%D0%9F5893> ачып, ол магъаналы жумушун алай тамарга болуукъдула. Алайда да, жазылыкъ, билекли этигиз ке- нигини газетизинге. Мындан ары да ол сизни керти шөхүтүз, агурлу сёз негеригиз болур деп ишанабыз!

«Заман» редколлегиясы.
БИЗНИ ИНДЕКСБИЗ – П5893

Иттинилуок

Ол шахарны тынчылыгына къайгырыудады

Ююорню жыпы

«Сабийле тукъумларын игилик бла айтдыргъанларын насыпха санайма»

Оюм

«Тиширзула кеслерини эркиниклерин къоруулай билирге тийишилди»

Белгилеу

Китапха – эчки сиймеклик

Спорт

Ал атламлары умутландырадыла

Жаш агамланы айнытыр муратга

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.
Усталыга баш тейлеу да бардыла, ол санда ай сайын кыошак халда юч минг бериледи. Дагыда баша учурденниядан белли, школда физикадан, химиядан, информатикадан дероле бергенлеге ай сайын беш минг төленеди. Иште киргенде, жаш устазга юч жылы ичинде ай сайын кыошак ача төленеди.
Айлыкны юсюнден айтханда, аны орталык өлчөми 34 минг сомдан асламды. Быйыл 8 ош 38 минг сомга дери көбөйтүлгөндү. Анзор Кличевич хахкы өздөрүно иш андан ары бардырылгынын чертенгиди.
Доклада кадрла бла жалчытуу, факультуу жаш адамлары ачыкылануу бла алган болушуктуу, өсөп келген төлону патриот ниетледе юйрөтүүнү, жаш төлону политиканы кураууну, «Устаны бла харый дагычы жылыны» чеклерин-

бардырылганын жумушланы юсюринден да айтылганды. Белгили этилгенге, рестубликада психолог-педагог классланы курауу проектке болушуктуу. Бюгюнкожде уа 33 школда усталаны 40 класста курапталганды, алада 700 окуучу юйрөнөди.
Докладчыны ахырында Анзор Езаов депутаттаны билим беруге дайым да эс бурганлар ючюн ыразылыгын айтханды эмда мында арды да салынган борчула бийик даражада толтурушуктуу бла байламлыкты, Парламентарийени до- кладчыга соруулары болганды. Оз Бир кырал экзамеенте хазыранууну, анга киргилген жагычылыккыны, школланы ишлеткенде Курулушу эм жашау журт-коммунал мюк министрство бла байламлыккыны, тынгылы жангыртуу жумушланы юсюринден бар- ганды.
Анзор Езаов регион программыны чеклеринде эленде школланы таппандыр- лганылар артыкча магына- лы иш болганын айтханды. «Адамла анга артыкча ыра- зыдыла, ала сабийини, келер төлөлөгө ахчы аманла курапталганын аныгал, кеслери да курулуш ишлеге колдону келгенине кыош- гандыла, сау болууна», - дегенди ол.
Парламенттин спикери Татьяна Егорова школ- ланы бир сменнге көчюрю- уню юсюнден сорганды.
Анзор Езаов айтханыча, богулдокде окуучулуна 12-чи школну тийрөөндө 800 оку- учууга эм башха школла ишлетиледи.
Доклад бла байламлы КСМ-чи Парламенттин Бет- гими кыаб кирилгенди.

Жаңадуурлук
Озгурлуклары бла ыспас таба
Онбир сабийни анасы Лейла Дадали кыргызан жаңадуурлук фонд тири ишлейди. Анга көп адам киреди. Ол кыргызан кысха заманын ичинде энци аскер операцияга кытышкан аскерчи жаш- тагы кызыга барган жерлеге, жууука ордан- ганын госпитальга Луганск бла Донецк Халк Республикада жашагыналга да ол гуманитар болушуктуу бир неча жер жыйышдырганды.
«Халктын сабийлери Нальчикке сабийле турган психоневрология диспансерге палмерсле, кийимле, татлы ашыркыла, суула да алып элтген- диле. Ораза бошалырга бир неча коч кызында ала, шахарда сокюрланы биригуилерине барып, кетпеле, кыагыт жанжуу- лукла, сапына, дагыда алагы ушаш көп залпа да бергендиле.
Сокюрланы биетуро- сей жамаут биригуеюно регион бөлөмөнүо тама- тасы Черкесланы Лариса кыоноккыла бир игириуде эсетде эки мингден ала- лам адам болганын, ол тири ишлеган жамаут организацилалдан бирине»
Март айны ахыр юйрө- лөндү уа фондуу келечи- лери Нальчикке сабийле турган психоневрология диспансерге палмерсле, кийимле, татлы ашыркыла, суула да алып элтген- диле. Ораза бошалырга бир неча коч кызында ала, шахарда сокюрланы биригуилерине барып, кетпеле, кыагыт жанжуу- лукла, сапына, дагыда алагы ушаш көп залпа да бергендиле.
Сокюрланы биетуро- сей жамаут биригуеюно регион бөлөмөнүо тама- тасы Черкесланы Лариса кыоноккыла бир игириуде эсетде эки мингден ала- лам адам болганын, ол тири ишлеган жамаут организацилалдан бирине»
ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Итинилук

Ол шахарны тынчлыгына кыагызыруудагы

«Манга сөлөшгөнгө бла бирге кесим да жарсыйма. Совет Союзуну заманында туул, өсгөничи себепти, хар жерде да тюзюк ула талпык болуп юйрөнгөндө да, андан да болур алай. Аланы кыйгайлары бошалгыны, тынчлыксызма. Алай коллективте бу иште не кыздар кыймыл салса да, шахарны суу бурган биргылары асыры эскиден бла осолдан, кон сайын сылтау чыгыды. Не этпейк да, мюкк жыны бла аланы сапай да жангыртып чыгырга, жамаутны теле- менгерлери хатасындан да,
Юй биечеси Фатима бла ала эки жаш өдөргөндиле, богуноккөдө аланы кеси юй- юрлери сабийлери Фатимат Аксербияна кеси да «Кюн- чок» сабий сатда юйрөтүюно болуп ишлейди. Алай бла жашайдыла Бюрокияланы огуруу юйорилери, харжон- кол ишлери бла жамаутта хайырланы тийдире.
ТЕМУКУУЛАНЫ Асият.

Ол шахарны тынчлыгына кыагызыруудагы

Бөуюкайланы Мухажирни жашы Ислам Тырныуузуно коммунал мюкк системасында ишлегени 25 жылдан артык болды. Биргесине урун- ганна аны жууппаны, тюз ниетли, жарашуу адамчына танылды.

Ислам келир жылда бо- жумпак юбийемин белги- лердикти. Кызыкты жууугу аны ичи жылларыдыла. Көп жолладан өтгөндү, көбусюндө руледе. Алай аны факультуу бла усталыгы катгидиле, сөз ючюн, бийик даражалы шэфэр, электромеханик, сваркачы, автомеханик.
Бирини ызындан бирин кезуу айта келгичи. Ислам кеси Липкофунду. Анасы юй мушулга кыарай, атасы уа малы болуп, юйорде тогуз сабий өсюрөндиле. Аладан жаланда эки жаш, кыагын жетиши кызыла болушандыла. Улуу юйорюно жумушу, ауарасы да улпу болды. Аны себепти ала Исламны экинчи класстан башлап ишлеге юйрөтгөндү, мал котюнюно бла бирен жашоодыруну ызына тожордогөндү.

Школну бошгандан сора ол 15-чи номерли ПТУ-ну бошаш, радиомонтажник болуп чыккыанды. «СевКавЭлектротрибор» заводда ол тоюоуге кыажа оборуова- нияны жайында ишлегенди. 1986 жылда уа аскер борчун толтурууга атланып, Азербайджанны Агдам деген жеринде күүлук этгениди. Жашларыны жууппалыгы, нызамлыгы ючюн да көп жерге юйге, атасына бла анасына, махтау кыагытла келгендиле. Сержант чыны бла кыагытханды өз жерине ол.
Алай андан ары окур- гыга сокюп, өтгөр жаш автотеханик, газосваркачы жаны бла усталыккыны да алганды. Заманы жетип кыздар кюнөндө уа Тебен Чегемдин Фатиманы келтиргеничи онын келин этип.

Кыармашуулук

Жолчула тире урунадыла

Жаз башы жылыга келгени шахарлада, элпедө, орамлада ремонт ише башлангандыла. Бир-бир жерледе уа орамланы битеу узунуларына жангы асфальт салында.
Бу кюнөдө Чегем шахарда Киров атлы орамда жангырты ише бардырыла туралды. Аланы тындыргыч «Элит-Строй» фирмалды. Аны таматасы Убашаланы Хасанды. Уастакны

Солдан онгнга: Хапаланы Махти бла Артур Пафироф.
Ол кезиге жолну эки километр бла жарым узунулууна эски зыгырын, топурагынын кертенгизди. Аны бир жанына чыгырганбыз. Энди уа аны оорунна жангы зыгыр келтирбиз. Шёндө аны тюзөте туралык, - дейди Хапаланы Махти.
Экскаватору Эндрейланы Осман жол эки жаны узунулууна дерн казды. Жолчула уа алагы бардиорла орнаталды, аланы бетон бла кыатардыла. Шофёр Артур Пафироф а зыгырын келтирип кыялды. Гугуяланы Зейтун грейдер бла аны тюзөтөди, малтады.
Была эртенликке сагыт сегизден ишелерин башлаганга, сау кон урунадыла. Орамда жоюргон адамдыла, улугуға да чырмау этуу ишлерин алай бардырадыла. Жолну курулушун Быйыл октябрды бошарга деп туралды. Анга көре орам да тизгинли болупкүдү.

Курорт

Солургы келгенлеге онгла

«Элбурс» тау-лыжа курортта быйылдан башлап туризм бла байламлы из- телгенде тындырылгыктыдыла. Аны юсюндөн Кавказ. РФ биригуно таматасы Андрей Юшманов пресс-конференцияда билдиргенди. «Кейсизини Шимал-Кавказ тау клуб» компаниябыз барды. Ол туроператору борчун толтурулукту. Энди биз турист бизге келгенден сора да, курортта болган айлада курортну 400 минг чакык бир адам жонгыла- ганды, анды жылыну узуну ишлегени себепли, биз жыл сайын Минги тауну тийре- сине миллион турист келир деп саккылайбыз», - деп белгилегенди Юшманов.
2023 жылда Кавказ РФ бла РФ-чи Экономиканы айнытуу министрствосу «Элбурсада» улпу торле- ниюени башлаган эдиле. Лыжалы уа учарча ызылны

Гугуяланы Зейтун.

Абаданла

Жарык келлю Ханапий

Тав элперинде бола турган, сейр кыздарлы адамлага жолугуучуу. Аланы хайырларга тынгыла туура бирде уа газет окуучуларыбызны да ала бла шагьрейр этеме.
Бу кюнөдө уа Көндө- ленге барып, анда Теллераны Ханапийге жолу- гунман. Ол эл ортага жетмей, суу боюнча жуу- ук жерде жашайды. Быйыл анга токсан төрт жыл болганды. Озюно тынгыласан, жорюно кырасан, анга аллай бир берлик туюлосу. Былыр аны бла Тзыл тарына барганыбызда, аны тир- илгенин көргөндүмө, жыл санын сормай кыойган эдим. Төшпеле, сыртлагы чыккыган кезуеюбуздө менден артка кыамай кел- кил турганды. Арта, жыл санын билгендиму уа, кесим- кесиме тарыан этим эдим: «Жоюзжылык кыарты та- улада айланарды», - деп. Ахут заманга жетеме Телпе улуну юйөнө. Кенг алазада жатма тобуорда Эларгыла Зейл била жуушак тапчаннда да ол- туруп, «Заман» газетибизни окуй тура эдиле.
- Залкүф бир аз арпак- кышангылыктыга, кезуе- нден-кезиге манга келе туручуду. Биз экибиз да газетибизни сагынмай кыоймайбыз. Аманы жаны ючюн, газетке көп сейр жа- рпарла жазыладыла. Аланы да кыздан мажарга деп берк сейр этебиз. Эллибиз Мусукаланы Сакнатаны хайрларын саклаганлай туралык», - дейди Ханапий.
Кыага тынгыла болуш эте, аны жашуу жолуну юсюндөн көп хайрлары тынгыладым. Ол сабийли- ден кыара ишде уруна келгенди. Малчы, курулушчу болганды. Ота била да алганды. Жашууну торлю-торлю бөлөмлю-»
Дуния жаргыгы, дуния жаргыгы? Неди аны баш багысы? Дуния жаргыгы аны юйөндөт, Юйөндө эсе анасы.
Жаз да келир, жаз да кетер, Аллах кытайды аланы. Аллар айлы, кытайлы ол, Ырлаз эт сен аны.
Кон да чыгар, кон да батар, Аллах кытайды аланы. Аллар амансыз айлыра Ананы бла сен баланы.
ОСМАНЛАНЫ Хыяса.

Солдан онгнга: Эндрейланы Осман бла Мурадун Огуртуев.

ЛЕЙЛУУ УЛУ Х.

Эгертиу

Ача жаланда керекли жумушка чыгарылыгына ышандырадыла

Хурметли жамаут! РФ-чи Жазу журтла бла байламлы кодексинде көргөзгөлөнчө ча, регион оператор фатарлы илеринден алган аха жаланда аны юйрөндө барыса да жорюттен ырыс- хыла тынгылы реконт этууге кыартылыгы болупкүдү.
Аны алайгычын кырал финанс оргнла тинтгенер оператору жыл сайын жазу (финансан) өтөтү борчул халда тинтими кылайды.

«Сабийле тукумларын угилек бла айттыргъанларын насыпкха санайма»

– Марина, хар юйюрд да эки абдан адам бир өнөгүн кыраалады. Биринчи заманда келинге жаны койе киешген да тынч болмады. Аны өсөндөн айтсанг эди?

– Мен Огары Малкхарда өсгөнем, аням, кырандышым да мында тургъанларын ары-бери көтерге деген сагышым да болмагъанды. Малкхар уялуу элге саналгъанлыкъа, хар адам да бир бирин танийдыла, жуукулукуну да иги жюрютедиле. Мени тынгъанла аллага махтай, манга уа баш мени юйюрон, кесин да махтау тургъанлардан сора таншканыбыз. Ызы бу уа дунниын жаратканын буйругу бла юйюрд да кырагъаныбыз.

Жаны юйю халына юйюренрге, адамлары бла танышып, бир тили болурга да керекди. Жарсыууга, кыял анам мен келгинчи дуньадан кетгенди, ол дуньясы жарык болсун. Кыяын адам а бир д бир өтүрүлү адам эди, бир юйюрд юе жыл жашагъанбыз. Энтта да кыатыбыз да болуп жооз жыл жашаса да, бек сөөкюз эди. Сабийле бююн-бююрге да айтылды туралды, апталыбыз бир эрте кетип калды деп.

Бююнлюкте жаш адамла кеслери жашарга итнедиле, алай ала аппаланы, вынналаны татыуун анылайдыла. Юйюнде кыарт болгъу, ол бекеретди, кыуанчды, билеклик этип, туруклууканы ийнектелген тургъаны ол кыялалы насшыды. Сора абданны тю оюнуна тынгылап өсгөн сабийле да башаркыла болодыла.

– Бююнлюкте беш сабийи өсдорюздэ, алавы юсеринден да айтсызгъа эди?

– Тамата Омар окучуно бошоп, бююнлюкте вахта бла Якутияда ишлейди. Жамияла да медицина колледжи бошогъанды, бусуга-атта КэмКЪУ-да биология факультетге окуй туралды, дагында окулогон болгончында лаборант болуп ишлейди. Аладан гитче Ислам да, автомобиль колледжине бошоп, абдан кырандышы бла Якутияда усталыгына кере ишлейди. Аладан гитче Жанната кеп болмай юйюнгендеди, алай окучуру бардыра туралды. Эм гитче Ибрагимге беш жыл болды, сабийи сакуа жюрюйюд.

СУРАТДА: (солдан онгнга) Ислам, кыюлуца Ибрагим, Жанната, Омар, Марияна, Жамияла.

– Бир-бирле уялуу юйюрлери болса суюдиле. Сени уа уялуу юйюрном болуп деп сагышынг бармы эди?

– Биз бююнлюкте уялуу юйюрле өсдорюздэ деп айтыра тююлюбюз. Уялуу юйюрлени бизни ата-бабаларыбыз өсдорюгендиле, биздеча амаллары да болмагъандыла. Шендо уа хар адамны да жашауу ол жаны бла тындыды, ошун этерге кереклиси жоок, юйюно ичинде сурунг бар, юйюе эркине. Аны себепли биз уялуу юйюрле өсдорюбюз, кыяналыбыз деп айтыргъа жарамас.

Сабийле шолкуну бошоп, окууга кетгенден сора уа бююнда алавы келиклерин сакъатла тураса. Сабий не кеп болса да, ол игиди, бизни кыарта бошанд айтымагъандыла эм уялуу байлык ол адамды деп. Бир бирге билеклик да этедиле, бусуга-атта жашла вахта бла ишлейдиле, анда бир бирге да себеплик этедиле. Аланы биргеринде бири да ары барып ишлейди, сөзюсюз, анда да тапнакчылык этедиле.

– Бююнлюкте жаш тюю шархар да жашарга итнеди. Сизни сабийле уа ол жаны бла не дейдиле?

– Сабийле окуугуа чыккыгъанда, бизди сагышылтанган эдим, кыларымда туруча, сора кесим да Нальчикке барып, азык этген жерде ишлейме. Алай Огары Малкхардан кетип калыуга ахырда суйюймеле. Бююнлюкте бизни эл не жаны бла да айтып баргъанлады бирини. Мында да кыялыбыз да, сабийле да мындан кетип калыуга суйюймеле, ишлеринден келгенден сора элде турурга суюдиле. Мындан ары да элде жашарга муратларын айтадыла.

Шендо адамланы хар бирини да машинасы барды, алгычаны кыялын тююлюдо. Аны себепли кеп жашла ишле Нальчикке, Кышхатта урга барып, игирде арха юйюрлене келедиле. Тыйган а бирин да этмезибиз, суйюнгизиге кере этингизерине уа кыуанчбыз.

– Шендо шахарга угай, элде да жарыштан затладан бирди ол

Темукуланы Хаджимурат.

сабийлени ана тилде селешмегенликлеринди. Сизни юйюрлюкс ол жаны бла кылайды?

– Ол кериде да бир жарсыууларыбыздан бири болуп барды. Бизни юйюрде ана тилге бек сакъ болобыз. Абданды да, кыайда болса да, тауца селешедиле. Сабийи сакуа кыюрген Ибрагимге да аны кыаты айтылган туралды. Сау болсула, сабийи сакуа юйюргучюле ол соругу аны тыбылдыла. Сабийлеримиз бла ана тилде селештирг юйюргизде деп айтылган да туралдыла. Тауца шатык селеширча кесим да сз бурганлыла турама. Хар не да юйюрною кесинден кыладыла. Сабийине башха тилде селештирге корештен ата-аналаны анылаймай, тилибиз алай болса, уялуулу кыялыбын билрге, тергерге да борчулуз барыбыз да.

– Насыпкх юйюр, сени оюнуна кере, ол кылайды?

– Эм алга бир бирге нымлы бере билрге керекди. Нымсы болмагъан жерде насып да болмайдды деп да бошанд айтылмагъанды. Айрылыну сылтаулары кеп болыдыла, алай магъанасыла асламдыла. Сабийин болса, ата, ана да аны сакълашып алай, тюе ниетли болуп өсгөннерин кыуанды. Ол атага, анага да бек уллу кыуанчыды.

Насыпкха сабийлени саулууга болгъанларын, керексиз затлагъа кыатылгъанлай, тюе ниетли болуп өсгөннерин кыуанды. Ол атага, анага да бек уллу кыуанчыды.

– Ушакны АЛУТЛУАНЫ Ушакна бардырманды.

«Тишарыула кеслерини эркинликлерин кыоруулай билрге тыйышпадиле»

Бююнлюкте тюрюю-тюрюю курслада жаш адамла да, абданды да арапка окурга юйюнедиле, намаз этип башпайдыла, араза тутханыны саны да өсгенди. Болсада, кеп аныгашыммаган затла да бардыла, сөз ючюн, тишарыуу жамауатга жери кылай тюренрикди ислам бла байламды? Тишарыула алгычна ишле туруклуудала, өгессе юйюе жаланда аналык борчларыны толтуруугадула? Экинчи, ючюнчю, тертюнчю юй бийле бюль-барды кылканди. Огессе жамауат ана алыскъа казар тююлюмоуду? Бу эм башха соругула дуньада бек даражалы ислам Университет ала-Ахзарны бошогъан устак Акхайланы Хасим бла ушак этгенбиз.

– Хасим, биринчиден, биллими юсюндөн соругура суюме. Ислам тишарыуу окурга, айнырга, ишлерге эркилик беремиди?

– Ислам дин келгинчи, арап дуньада тишарыуу бир деп бир эркинлик болмагъанды. Анга адамгъача кырам бизни динибиз бек бирге келгенди. Кырудан «оку» деп жазылу туралды. Ол эр кишиге да, тишарыула да айтылды. Муслиман адам, жаны сау кыадыра, биллими изелгенлы туралды. Биллиминдеги бир-бир затларын шендогуо болумлага келишмегенча керюнедиле.

– Биз динде бир затны алып, башхасына а алмазга эркин тююлобыз. Исламда хар зат да тапды, ол адамга жашуу жолун излайды керекетиди, абданмача соруммача этетди. Кырагъача, бойлайла хар не затны юсюндөн баргъанына. Эс бургууыз, эр кишиле тишарыуладан сөз азыла. Алланы саламы анга болсун, бизни фыйгамыбызны заманадан урушла болгъанчыла, бир ишле аны жоюлуп, ушак сабийлери бла кыалгъан тишарыуула тююлюдо алай.

Ала ачаланган болмаз ючюн, сабийлени өсдюручю, жамауатка кышар ючюн, экинчи юй бийле болгъандыла. Юй бийини баш иеси кыоруулагъаны этеди, аны сыйнамысы быилады.

Дагыда бир затны чертип айтырга суюме: ислам дин хар эр кишиге терт керюйленирге эркилик береди. Тертюсюнчю ала деп борч жокуду. Тюгъалык сөнг, тертюсюндөн сабийлени да өсдорлуккъа элме.

– Ол «осголтени» уялууга жарамалды. Кепле жаланда бир юй бийле бла жашарга суюдиле – ол аланы эркинликериди.

Быйлай бир затха энци эс бурругура суюме: битую юй бийчеле да тенг болурга керекетиди. Бизни республикада уа биринчи юй бийле туралды, жуукулла бла байламлыкны да ол жюрютеди, экинчиси уа жашырынды. Алай болмазга керекди! Тойгъа, бушугуа баргъанда да, ала бирге болурга керекдиле. Жашаууан жерлери, нымлы болуучу ашарыра-сугулары да ичинге кере бир киби болууду. Ол жорукнуу бургъа жарамалды.

– Ол халда жашаууан юй бийчелени ЗАГС-лары болмайдды. Сора ала баш иелери бла айрылыла, сабийлеге алимилеге алаксы тююлюдо.

– Неках эте туруп, келишим кыюргула болды.

– ЗАГС-да «брачный договоргъа» ушак анымды?

– Хау, Анда айрылгъанда, ким кыаы жашаргъан жазарга болды.

– Бизни законлага кере алай кыаыны кючю болуук тююлюдо?

– Муслиман адамга кючю болурга керекди. Адам бетине, берген сөзюне кере керекеге, анылайла дагыда бир «кышарыгъын» тишарыуу кесин кыоруулай билрге тиийдиле. Шендогуо дунья аллай дуньяды.

– Бусуга-атта кеп юйюргиле болууну баш тыйгъачы кеплени кыюлайсызкылары болуучу?

– Хау, динибизге кере юйюрню хар керемин жалгъычу эр кишини болууну. Бусуга-атта уа бийик билим алачы тельгенден формага кечюп барды. Сабийлени окугъан, юйюргиле этген, ишле тохташдырган алай тыйышпадиле. Кюн сабийи кыюранча да өсюр бардыла.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

**Байламлыла
 Жашауу арыу этерге кюрешкенле**

Бусугат заманда тюрюю-тюрюю проектлене жаратуу адамланы, бююдюна тири жашуу этерге итнинген жаш ишле, эркиримдиле. Ол да жапгылыкшаны излеген бююнде алгъа атлам этиюно, жетишилми болурга чакырууну бир белгисиди.

Алай проектленден бирине хазырлануу барды бу кюнде Кыбарты-Малкхарда. Аны аты – Тереле бла бусугат атаман – деп алады. Ол сурат алдыры, аны кыреуууу бла байламы преектиди. Аны ишин кыалмык кыыз Виктория Инджикова бардырады.

ата журтлардан кечюрюпленген ол 80 жыл болгъанына атели, кыалмык жашуучу Алексей Балакаевны «Юч сурат» деген повестине кере «Менк Эуп» («Енколхоз жашуу чырак») деген корюурга суйю постановканы халыра преектюс болгъанды. Ол балетни жигити кечюрючю

Турим билай өсюр баргъан кезице Кыалмык Республикада не сейр затла керюрге болугун, саулууга багыну аны курортларында кылай баргъанын, минг жылла бла кырагъан халк тюрелени адетлени юсеринден да айтды ол кесини каналында.

Алгъаракъта баргъан «Кыалмык фольклор», деген социал эм башха преектени да авторду. Аны бла бирге кыалмык халкы

биз. Алай бла бу проектини чеклеринде онлайн-галереяла да кырагъанбыз. Ол ишибюзде бек жаш усталаны, дизайнерлени, ол санда компьютер бла ишленгенди да, – сурат искусствунда не тюрлюсюнде да жетишилми болгъанына кергозюрге эди мурабабыз. Аладан башхала да колго алырча. Алай да болгъанды...

Жашауу арыу этерге корюшген, алгъа атлам этерге чакыргъан адамладынды Виктория Инджикова.

Виктория Кыалмыкдан келип, Кыбарты-Малкхарны не тюрюю жаны бла да – социал-экономика, маданият, адабият, санат, гитче эм орта бизнес бла кюрешгенле...

– аиныууна юлюш келюуну тишарыуула сурат галереяларын ача уятыладу. Ол кермюч быйгым 1 майда Кыбарты оранмы жауу жолуу кесегинде кергозюлюмюдо.

Аны магъанасы кеп тюрюлюдо. Биринчиден, республиканы айтчыуу бир жаны бла юлюш кыошхан ол суратладагы тишарыула тутхан ишлеринде, юйюрде да жетишилми болгъанлары белгиленип, аланы жашуулары юлю болуукду өсе желген жашауга бла кыаылау. Ол юйюрти институту бир кесегиди. Ала бла байламы тереле, адетле да сакъланырыкыдыла деп ишанды автор. Экинчи жаны алгъа, сурат алынуу аппарата бла, принтерлени корююлерибиз да сюйюл корюшедиле. Информацыйла майданда кеслерин кермюч сезидиле. Сөз ючюн, окуучула кеслери шол газетин жарашарып, аны чыгаруу асына кюргендедиле. Кысыкча, билдириу халда да сатыла да жазаладыла. Кенделени адамларыны тили бай эм арыу болгъанына эсте ала, кебюсо аламат жазгъан сунуам.

СУРАТДА: (солдан онгнга) Жантууаланы Мариям, Жаболаны Зайнаф, Виктория Инджикова, Непеланы Светлана, Ахматланы Люба, Тобердланы Зайнаф.

Эсепле

Быйыл биринчи кварталда республиканы тишарыуула сабий аурукчулук кыугуруга болушук тапдыргъан махкемлени барында да 2500-те жуук сакъ туугъанды.

Саулай алып айтханды, 23 кыагъанкы ЭКО бла жаратылгъанды. Бююнлюкте «Демография» миллет преекти кере, борчул халда медицина стравикана бла

Кыагъанакылары санына кыошуджанды

аллай жумуш республикада жаксыз этиледи.

Эсе сала айтскы, арт жылда республикада болууну аны жанына тюрендикерине асыла иш этине баргъаныны хайрында былтур кыагъанакылары арында өлгенлени санын 28 процентте азайтырга ол табылганды. Ол өлмөч бир-бир европалк кыагъанакыларда эсе иги да уллуду.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Юйретуу

Окуучулары тамблагы кюнге казырлай

Муратны айтыууна кере, кыошак билми бериледе бу бусуга-атдагы заманы излемлени келишген аламат куюржуду. Окуучулары бери сюйюл жорюгенненри да энци чертеди. Кыайлы-алай доруада, 21-чи өмюр жаны технологияны өмюрюдо, хар жындан бир жангы затла, гаджетле чыгъдыла. Аланы кыюурга да, юй ишлени, окууу программаны да электорн халда тотурду амалла бардыла.

Бизни бусуга-атдагы тюлюбюс а бек акомплете болгъаны себепли, ала компьютерле бла, сурат алынуу аппарата бла, принтерлени корююлерибиз да сюйюл корюшедиле. Информацыйла майданда кеслерин кермюч сезидиле. Сөз ючюн, окуучула кеслери шол газетин жарашарып, аны чыгаруу асына кюргендедиле. Кысыкча, билдириу халда да сатыла да жазаладыла. Кенделени адамларыны тили бай эм арыу болгъанына эсте ала, кебюсо аламат жазгъан сунуам.

СУРАТ алынуу жаны бла да хар затха сз бурдалы. Аны кесини алау технологияны болгъанын хар ким да биле болмаз, алай медиа араны окуучулары, ол таскалауда сз бурдалы сураты тыишисиле, неча этедиле. Ол да аланы шолкандан тышында жашууларнда керекли биллиди. Окуучулары интервью алырга юйюргилени туралы саулауда районга

Бизни биринчиден, уммулукчу проект терге суйюнгизибиз эди. Анда сабийле элибиниз абдан адамлары бла тюбешили, ала бла ушак этендиле. Аны видеогъа жаздыргъандыла. Жыйынган материал кыагъанакы кеп болгъаны себепли, аны бир неча кесге бөлрюге тошгенди. Жаланда кечюп-чюлюкню юсюндөн айттып кыюрмагъанлыа акъсакыла, адетлени, алгында сакъланырыкы кереки төрелени, нечаны ушаклаулары. Телюден телюле алай затларыбызны керюле бараскъ, юй сунуам. Жарсыуга, биз тюбеген

адамланы кыууну дуньадан кеткендиле, алай аланы акъыл сөвлери жаш адамлага на сыйбат болуп кыалмыкыдыла, – дейди Мурат Тахирович.

Белгилла бла танышуулары бла чекленип кыалмай, кысыкча социал магъанасы болгъан кинола алдыргыра да уммулукула болуучу. Биз кыраы болуучу юйюнедиле, бююннюкюню жорукларын тюз хайрыларны кыуурга итнедиле. Жаш адам шолкуну болуучу, кыайсы окуугуа кирсе да, медиа арада алгъан биллими аны ити себеплик этген сөзюсюз.

Шолкун таматасыны орунбасары, «Тошка раста» арчылары Мадина медиа араны ишени юсюндөн быйлай айтды. «Окуучулары юйюрт ючюн устак ала бир тили бола билрге керекди, кеси да ишин суйюген, биллими өсдюрюрге итнинген факултурду адм. Мурат Тахирович, кеси

ТЕМУКУЛАНЫ АСИЯТ.

Жыйылыуу ишин Сабий чыгармачылыккыны «Кюн шахар» атты академиясыны окуучулары бардыр аяндады. Бек алты байрам бла ары келгенден Россия Федерацияны сенатору Арсен Канокнов атындаан аны болушкучу Владимир Махов алгышлаганды. Ол «Кыбарты» Малькында КИТАПНЫ СОЙЛӨНГӨН ЖАМАУАТ БИРИГИЮНО Советини исполкому председатели Наталья Шинкарева-сенатору махтау кыргышы бла сауыгаланды.

Биз бла сөз Наталья Петро-нага берилгенди. Ол китаны бизни жашуубузга магынасыны июсонден айттып, окуучуланы, аланы ата-аналарын, усталарын да алгышлаганды. Биз бла алда сагынганын «Сөзбоз» кыялай аштылар арда... деген ат бла барган эришуленн июсеринден бир кыаум сөз айтканды. Ала аламант назмуучуа Инна Кашежева, белгичи поэте Белпапаны Муталип, бля Руслан Ашканову чыгармачылыккарында аталган эдиле. Ол болуулары эгерти: «Жазуучу Сафарби Бейтуганов бля жазуучу эм көнөрмөч Лариса Маремкулова, юбилар Белпапаны Муталип «Адабит» көчөрмөлдөгөн конкурс кыатышханга багы бергенди.

Экинчи эришуу а «Суратлау сөз» деген ат бла озынды. Анда жорини таматасы Мусу-каланы Сакинат эдиле. Жорини келечери Руслан Ашканов, «Сол-нышко» журналы баш редактору Дарья Шомахова бля ол басма органы бөлүмүнө редактору Марина Мазуренко болганды. Алага тыч болмазгыла эришууле. Окуулдар ары кыатышханлы жыл саялары б 17-ге дерк чекленгенди. Көчөрүдө уа чек

Белгилеу

Китапха — энчи сүймөкчлик

Бу конюде Нальчикни Кырзал концерт залында КИТАПНЫ эмда автору эркиликтерини битеудуна конюне аталган кыуучаны жыйылуу болганды. Ол «Китап окуугуна кыагы-рыбу — ол миллетни келлик конюне кыатырбууду» деген аты бла барган проектин кыуурамы кирген «Сөзбоз» кыялай аштылар арда...» деп аталган эришууле хорлаганаланы ачыкшылау, аланы махтауга аталганды. Биринчи жерлеге тийишшк болганын да жеңген сауыгала берилгенди. Аны республикада КИТАПНЫ сойлогонни жамауат БИРИГИЮНУ ишчилери кыуурагандыла. Ары Кыбарты-Малькыны школ-ларында сабыйле бля устала, аланы ата-аналары, башха жамауат ишлеге кыатышхан адамла да келгенди.

Белпапаны Муталип, Едзеленчы Азиза, Жаболаны Зайноф, Джипулананы Самира, Мусукаланы Сакинат, Рахайланы Аминат.

болмаганды. Бу проекте Абха-зиде, Белоруссияда жашаганыла да кыатышханы тутхан ишчилери кенеге барганына шагатылык этеди. Узак жердеде оныан хал-да хорлагангалга сауыгаланы по-бла тапдырыкшыбыз. — дегенди Наталья Петровна, — бу оч юзти назмулары кыабарты, малкыр, орус, абхаз, белорус тилгеде да көчөрүлгөнди. Аны бла бирге ол бу сауыгаланы хазырлагыла

Тобешиу

ЖАМАУАТ ИШКЕ БЕРИЛГЕНЛЕГЕ — САУЫГАЛА

Озган шабат кюн Милкыр халкыны по-литика репрессиялары кезигулеринде жоюл-ганларына аталган мемориалда «Жаш ар-мия» аты сабий-жаш тейле аскер-патриот жа-мауат кымылдауга кыатышхан школчу жашланы бля кызла-ны, аланы юйрегенди. Алага тыч болмазгыла эришууле. Окуулдар ары кыатышханлы жыл саялары б 17-ге дерк чекленгенди. Көчөрүдө уа чек

Хар заманда болуучусу, жыйылуу ишин Россияны бля Кыбарты-Малькыны байракчаларын көчөрлө, соевлик, кырзал гимнге тынгылау бля башлаганды. Ары сабыйленн кууандырырга, аланы таукелик сөзлөрүн айтп, келгенди-рирге сойлоп, ата журтка керти кыуулак этген белги-ли адамла — Ветеранлар «Аскер кыарындашык» деген битирбесой жамауат биригулерини председа-телини орунбасары Виктор Кауров, Аскер ючени

Жаз башы

Төгерекеге кыууант бере

Жаз башнда фонтанна-ны сууларын бошула иги төреге айланганды. Шабат кюн Нальчикде Келишчу-люкно майдондында сойбик-чык, аланы ата-аналары да кеп эдиле. Фонтанланы ачылышканы жырлаганы, телетөнгө, куууанганы, суратак тошкөнгө да — сой-биеле. Копчулыктын сууга суугу, ала фонтанна керти да ишле башагыларина ондан сора ийинанган кибик эдиле.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алай алганды.

Хорлаганаланы араларында та-луу сабыйле болганары, жори ала бля бирге аланы хазырлаган усталары ата-аналары белги-легени кыуандырғанды.

«Адабит көчөрмөле» деген конкурса хорлаганаланы санында Прохладна районну За-речный элинде жашаган устаз Рахайлы Аминат, Нальчикни 33-чю школуну окуучусу Темукуланы Джалма, Бедикден Чыгычкыланы Ачемец болганды.

«Суратлау сөз» деген бөлөмдө Заречныйден Жумулан Асхат, Жангы Малкыдан Жолаланы Диана, 21-чи номерли школну окуучусу Кыудайланы Кямран хорлаганды.

Нальчикде 9-чу номерли школдан Гемулану Надин, Бичкечкыланы Му-хаммад бля Сарбашыны Жаннита, 32-чи номерли школдан Элым-заланы Амира, Бөзюланы София эмда Чочайланы Олыра, 29-чу номерли гимназиядан Османланы Дарина, Ашуртерги школундан Башпайланы Алия, «Радуга» гимна-зиядан Юсупланы Эльмира, «Кюн шахардан» Рахайланы Салима, Темукуланы Джалми (экинчи номинацияда) эмда Жуболаны Сулейман, Тарынаузуну Саби-юли эм жаш телюно Мокаланы Магомт атлы чыгармачылык арасындан Хаджиланы Аида бля Менум Жаборов, Жанхотиядан Джипулананы Самира бля Едзел-енчы Азиза грамотала эм китпала бля сауыгалангандыла.

Жыр айтп, ары келгенге көчөрсөй конкурсада хорла-ган жаш жырыч Атайыланы Алийбек, төсөбө Сабий чыгар-мачылыккыны «Кюн шахар» атты академиясыны «Нальчаник» атты миллет телюно ансамбли кыуу-дангандыла. «Кюн шахардан» «Альтернатива» атты сабий кыуу-дан Варвара Радосева бля Амина Ханюева, «За единение» «Сорбы» деген жамауат кымылдауу сове-тини председатели Павел Сидорук да айткандыла.

МУСУКАЛАНЫ САКИНАТ.

эм Мусукаланы Сакинатыны махтау кыгытыла бля сау-ыгаланды. Мемориалны сайлы махтау кыагытыларына сабыйленн юйреттуге заманларын, кыарууларын да алмай, аскер-патриот ишелни бардыргыбер белгиле ижауат кыуулукуула Атайланы Жахарбек, Гелстанланы Барисий, Ирина Давыдова, Владимир Абанокор, орус кичисине келечиси Ирина Артунова, Аккыланы Светлана, устала Байсыланы Рамазан, Балыналаны Алим, Гемулану Исмайл, Хамсуа Елева, Малкыларны Асият, КМР-де ДМ-ун председатели биринчи орунбасары Мисирланы Хызыр эм баш-хала тийишши болгандыла.

Ары көлөнгө, Полина Силыч айттып, «Россия, сендеи бизни кочубош», Мадина Безирова айтп, «Россия», Арнелла Кельдияева жырпал, «Мени тууган журтым», Темисоланы Далия, «Анан айым», Елизавета Куничева, «Сытхор ут псузкы» жырланы айткандыла. «Жи-вет» деген жыры уа, бусагытад СВО-да уруш этген жигитиле атып, «Гирда да-атты жыр студияны келечи-лери айткандыла. Жыйылуу «Кыбарты-Малькыр» деген жыр бля башлаганды.

КЕРТИЛАНЫ САКИНАТ.

Спорт

Ал атламлары умутландырадыла

Эки кыарындаш — Малькандуаны Иран бля Элар республиканы Спорт министросту спортну ИЛДИ жордоого киргенге трюлеринден «Спарта» клубуна жасардыла, анда тренер Асан Шогеновта кудого койорди. Бери биринчи жараулары жаш кымыкчалы аталарыны кыарындаш Алтайланы Марат келтирген эди. Ала да залны, сермешлене да жарат-хандыла. Аталары Альберт бля аналары Ира уа ула-ларынн спортта тобынганларына кыууангандыла, эришууле беригерине боладыла, көл эттиредиле.

Юйор Звездныйде жашайды. Иран бешинчи классны окуучусууа, жарауыга юч жылны жордоого, кичи кыарындаш Элар э экинчи классыда, спорт бля бир бля жарым жылны ююрөди.

Кудону уа ала ол туугууну энчи айып башлаган жаңгы трюлсого болганын коню сый-кандыла. Анга каратпадан, тайсий эм европалы боксдан, журу-джитудан бля кикбоксингенден да амалла киредиле.

Жоруктыла да кыатышыла, аны бля бирге ала керти тоюшпа ушайдыла. Кудону терен фио-софия магынасы барды. Россияде уа ол кыярдан даражада 2017 жылда кийрилгенди.

Алай бля кудо тыч спорт төлөлдү, аны бля керештен туугуша, сермеше да бирге керекди. Кыарындашда ал, аны энчилекерине тошкө, бир ауукк заманын жарау эттигеринден сора, эришуу-ле кыатышы республикыда, андан тышында да атларын айтырып төбегеренди. Эм магыналы, бютон көлөндөрдө хорламлары уа ала биринчи эришуулерде жети-шкелери санайды. Иран Аскер ишчилериндеги шимал-кавказ студент онагыла энчи классы болганында кыатышханды эмда «юмош» кыатышканды. Элар а турнир-леде кесин биринчи классыда окугындагы «Энгельс» эм «Нальчик» командалары то-бешулеринде сынаганды кесин. Анда биринчи жерги да алганды, энчи билши айтырыла уа ала экиси да чемпион атлагыла тийишши болгандыла.

Жашыкыла каратени бир трюлсогода да сынашхандыла. Билыр Владикавказда «Мамыр Кавказ» чыккыры бля этдөрлюгөн эришууленн Иран — «юмош», Элар а «алтын» бля кыайтхандыла.

Алчылыккыны ычындырмагандыла

Ижевск шахарда кыатыш еднорборстволадан 16-17-жыллык спортчулары араларында Россиянын биринчилик бардырыганды.

Гөжефлеге — ахшы сынаула

Кыабарты-Малькыны Жаш телюно ишлери жаңы бля министростуоону себелгики бля «Жигиттени» лигасы эришууленн чегинде Аск-Ойун «Аск-Ой» спорт арасында грек рим туугуудан республиканы кыууланн арала-рында турдир кыууалганды. Аны он команда кыатышханды.

Зөвлөге көре биринчи жерге Терк районну кыуууу чыккысанды. Эришуу жерде — Зольск район, конюкюнде — «Гладиатор» клуб, төртюн-чюде уа — Четем район орналыгандыла.

Социал фондуа 1 октябрёге дери билдирюге керекди. Аны уа кыярл жумушланы порталында электрон амал бля неда МОЦДа төреге жарайды. Бир көре сайлауу этил, аны нор-лендирирге килгенге а заа-ленне жазмазга боллукчу. Бютюн толу хапар бирле-ге сойгон фонду регионда контакт-арасына сөвшигерчи орунбасары Зезалия Лила (1-2-чи бет), Бичкычуланы Жанната (3-ю бет), Ахматланы Луиза (4-ю бет) — юркорктура.

Тиражи 1758 экз. Заказ № 865

Багытасы 10 сомуу.

Ким нени сайласа да...

Биопонлюкде республикада 18 015 адамны кыярал социал жумушл (НСУ) неда ахча алдырыла эркиликтер барды.

Аладан 9 917 жумушланы хайырландыла. Аланы оруна берилген ахчаны өлчөми уа буйыл бир айга 1 578 сомуу. Ол санда дармангагыла, медицина керектөге — 1 215 сом, санатор-курут багы-уа — 188 сом, темир жол эм шахарла аралы транспортта барырга — 174 сом бөлө-нөдү.

Аладан 9 917 жумушланы хайырландыла. Аланы оруна берилген ахчаны өлчөми уа буйыл бир айга 1 578 сомуу. Ол санда дармангагыла, медицина керектөге — 1 215 сом, санатор-курут багы-уа — 188 сом, темир жол эм шахарла аралы транспортта барырга — 174 сом бөлө-нөдү.

«Заман» газетини редакциясынын коллективни корректор болуп ишлеген **КЮЧМЕЗЛАНЫ Мариньга** атасы **КЮЧМЕЗЛАНЫ Тамматову** жашы **Малик** өлгөнине бушу эттени я билдирди, кыайгы сөз береди.

УЧРЕДИТЕЛЯЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан</p> <p>РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору) ЖАНЪ УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪУЗЛАНЫ Борце (жууалы секретары), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТРАМЛАНЫ Зуура, УЛБАНЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примини — 42-63-01. Баш редактору орунбасары — 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретары — 40-28-97. Секретари — 40-39-62. Корректоры, спецнашкесте — 42-63-67. Экономика — 42-66-73. Кулугура — 42-66-76. Социал ишле — 42-75-82, 40-59-18. Курортта, туризм эм спорт — 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бля байламгыкыла жоретюуле эм жалыуу — 42-37-94. «Суратлау» — 40-59-18. Энци корреспондент — 42-68-72. Операторла — 42-66-85.</p>	<p>Редакция авторла бля кыагыт жорюктөйлөд.</p> <p>Кыл жазмазгагы ресейга этимден эм ала артка кыайтырмайдыла.</p> <p>Газетде басмаданган материалды айтылган омонга ресейчилик омон бля кешинекте боллукчула. Алаа айтылган хар зат юч Россия Федерацияны Басмамы юсюндө законду тииндилекте материалды авторлары кескери жууалыла.</p> <p>Редакция авторлардан 400 гекте тиингенден (машипка бля жазылган 5-6 бет) ючюн аймайды.</p> <p>Газет Сваганы, информация технологияны эмда аскамы коммуникацияны ишлери жаңы бля федерал надзор слубасыны (Роскомнадзору) Кыабарты-Малькыра управленнисиныда 2016 жылда 19 декабрэге регистрация эттигенди.</p> <p>Регистрация номер — ПН № ТУ07-00118. Индекс — П 5893</p>	<p>Газетин басмагы «КамР-Медиа» ТКУ-чу компьютер слубасы хазыр эттенди.</p> <p>Газет «Издателство «Южный регион» ООУ-чу типографиясыла басмагандыла.</p> <p>Старополь край, Ессункук аш, Нильский орам, 5а</p> <p>Газетини кесирине тапшыруу ююн КМР-ин нота сываны эркин Управленниси жууалыла.</p> <p>Телефон: 76-01-21</p> <p>Газетини роинягыла сатуу ююн КМР-ин «Роспечать» акционер обществосу жууалыла.</p> <p>Телефон: 42-69-34</p> <p>Газет гыйнакыла юч керек чыгында — чегүрөт, орта, шабат конюсе.</p>	<p>Номерте графикте көре 19,00 сагытка кыо сайланды. 20,00 сагытка кыо салынганды.</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРЫЛА:</p> <p>Жаңгуурааны Нажабат — дөжүрлөт ишкор; Кумукаланы Саифат, Кечегичиланы Зульфия — жууалы секретары орунбасары; Зезалия Лила (1-2-чи бет); Бичкычуланы Жанната (3-ю бет), Ахматланы Луиза (4-ю бет) — юркорктура.</p> <p>Тиражи 1758 экз. Заказ № 865</p> <p>Багытасы 10 сомуу.</p>
---	---	--	--	---

36000, Нальчик шахар, Лени аты проспекте 5, электрон пошта: elbor_50@mail.ru